

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

DZIENNIK CZĘSTOCHOWSKI

Polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki
Poświęcony sprawom miejscowym oraz

ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO

CENA 3 kop.

CENA PREENUMERATY

dla miejscowych i zamiejscowych:	
Rocznie	Rh. 6.—
Półrocznie	3.—
Kwartalnie	1.50
Miesięcznie	— 50

Adres Redakcji i Administracji: Częstochowa Aleja II № 38, telefonu № 50.

sąsiednia poczta № 21, adres telegraficzny „Dziennik-Częstochowa”.

Redakcja otwarta tylko w dni powszednie od godz. 5-ej do 7-ej wieczorem.

Administracja w dni powszednie do godz. 8-ej wieczorem, w niedziele i święta do godz. 11-ej rano.

Prenumeratę i ogłoszenia w Częstochowie przyjmuje księg. p. J. Nowicki i S-ka.

CENA OGŁOSZENIA:

Za jeden wiersz lub jego miejsce na I-szej stronie 30 k., na IV-ej 10 k. Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k. Nadstawane za wiersz 50 kop. Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

PODZIĘKOWANIE.

My, kelnerzy Zagłębia Dąbrowskiego, dziękujemy wszystkim gospodarzom, a w szczególności p. St. Zarzykiemu za gorliwe i usilne poparcie w przeprowadzeniu naszych żądań.

Z szacunkiem
Związek Kelnerów
Zagłębia Dąbrowskiego.

Sosnowiec.

Księgarnia K. Rowińskiej
przy ulicy GŁÓWNEJ.
POLECA:

Na sezon szkolny podręczniki do wszystkich szkół Zagłębia pomocy naukowej, przybory szkolne gatunki najlepsze ceny niżej.

Pp. Nauczycielom wydaje podręczniki do przejścia, przy nabywaniu zwykle ustępstwa.

!!!Tuzin dobrych kajetów 48 kop.!!!

Wydawnictwo B. Wocalewskiego na składowiznie głównym. 677-12-1

Gabinet dla massażu i gimnastyki leczniczej.

pod kierunk. miejsc. D-rów, przy Instytucie Gimnastyki i Fechtunku St. KIFFERA, w Częstochowie, II Aleja № 30. Gimnastyka i fechtunek codziennie od 9 rano do 9 wieczór. Komplety dla Pań, Panów i dzieci. Filja w Busku. 676-30-1

Z prasy rosyjskiej.

„Duma — pisze gazeta „Okó” — przeważa tego rodzaju zdarzenia. Teraz one, jak widać, wznoszą się w formie bardziej jeszcze bezwzględnej. Mądralie, którzy doradzają wzmagać wojaż okrucieństwa i obszar represji, mają sposobność przekonać się, że rady ich nie odznaczają się zbytnią mądrością; równościeżnie wymaga się bezwzględne okrucieństwo terroru.

Nadzwyczajna siła rażącego przyrzędu wybuchowego dowodzi, iż sprawy zamachu uprzednio już przypuszczali możliwość ofiar wypadkowych, a nawet ich konieczność. A przecież nie tak jeszcze dawno Kalajew nie rzucił bomby, mimo przygotowanego już zupełnie zamachu, jedynie z obawy, iż zdarzyć się mogą ofiary wypadkowe.

Wyprawy karne obniżają znacznie cenę życia i krwi. Hasło odpowiedzialności zbiorowej ogłoszone przez nie, wytrąciło wszystkich ze zwykłej koleji. Wszyscy utracili miarę dozwoleń i od tego czasu krew staje się coraz bardziej czerwoną wodą.

Przedstawiciele opinii partii konstytucjonalistów-demokratów, gazeta „Riecz”, omawiając zamach, pisze co następuje:

„Z dziełkami uczciwie dowiedzieliśmy się o nowym zjawisku terroru politycznego w jego najstraszniejszej formie. Tylko w zatrutej atmosferze, pełnej rozgoryczenia i nienawiści, w atmosferze, gdzie walka polityczna przybrała już, niestety, formę bezwzględnej wojny wewnętrznej, są możliwe podobne wypadki. Nie potrzebujemy mówić o naszym stosunku do tej strasznej sprawy i do samego faktu zamachu na prezesa ministrów.

Odrzucając wszelką formę terroru, jako środka walki politycznej, walcząc ideowo przeciwko taktyce partji, które go uznają, nie możemy nie czuć głębokiego ubolewania wobec każdego nowego faktu, świadczącego o wzra-

staniem rozjątrzeniu ze stron obydwu, które się nie liczą, z elementarnymi zasadami ludzkości.

„I w kraju nie zawsze uczucie nienawiści do panującego ustroju jest w stanie zgłuszyć naturalną reakcję psychiki ludzkiej, wywołaną przez krew.

„Reakcja ta może okazać się zgnubną nie tylko dla grup rewolucyjnych, lecz również i dla tych idei wolnościowych, w imię których grupy rewolucyjne prowadzą zapamiętałą walkę.

„Ci, zadaniem których jest stłumienie całego ruchu wolnościowego, będą zapewne, jakoby w imieniu tych uczuć ludzkich, wołać o zemście, o niedostateczności represji, o braku środków zapobiegających i przeciwdziałających terrorowi.

„Znamy jednak rzeczywistą wartość uczuć humanitarnych tych ludzi, którzy nie tylko są miłczeli, lecz zmuszani i innych do milczenia wobec widoków innych okropności. Wogóle jednak polityka nie powinna kierować się uczuciami, które wywołują te lub inne wypadki.

„W świetle rozumu historycznego i państwowego nowy fakt straszny należy rozpatrywać w związku ogólnym z tym bolesnym kierunkiem walki politycznej, która w naszych oczach rozwija się w tak zastraszających rozmiarach. Wielokrotnie wskazywaliśmy na przyczyny tego zjawiska. Nie są one zewnętrznym wrzodem na zdrowym organizmie państwowym, lecz wynikiem głębokiej choroby, która gotczy.

„Zewnętrzne sposoby oddziaływania w formie najstraszniejszych represji, jak zdołaliśmy się już przekonać dostatecznie, są bezsilne, aby dać sobie radę z tą chorobą. Potrzebne są radykalne środki leczenia chorego organizmu. Sposoby tego leczenia dawno już były wskazywane i dawno znane. Z terorem i anarchią w obecnych warunkach dać sobie może radę jedynie samo społeczeństwo. Potworne formy

o młynarstwie.

Jak dowodzą powyższe opisy, przygotowanie mąki uskuteczniało się za pomocą siły rąk ludzkich i zaliczano się do najcięższych prac człowieka.

Początkowo spełniali te obowiązki członkowie rodzin, a w następstwie niewolnicy i przesłany za karę, jak świadczy ustęp z utworu T. M. Piansus'a, w którym pan grozi swym niewolnikom posłaniem do młyna. W państwie rzymskim użycie siły ludzkiej do obracania żarna miało zastosowanie w więzieniach jako środek ekonomiczno-higieniczny i naśladowane było przez inne narody nawet w późniejszych wiekach. W przyszłym jeszcze stuleciu, kiedy nie było już potrzeby posługiwania się reżymami młynarni, dla tychże samych powodów w więzieniach Anglii i Niemiec urządzenia te istniały.

Du Halde, podróżnik po Chinach, daje opis młyna zbożowego chińskiego, który siłą rąk ludzkich, za pomocą cylindrycznego kamienia, toczącego pod kamiennej płaszczyźnie w postaci stołu, ciężarem własnym rozdrabnia ziarno. Pierwotne sposoby rozcierania ziarna pomiędzy dwoma kamieniami podają: Niebühr podrozdy swej po Arabii, kapitan Péron — z podróży swej o Indian w Monterey (Kalifornia

Wyższa), jak również Roberts w opisie Nubii, gdzie w wdzięcznym wizerunku przedstawione jest towarzyszywo, złożone przeważnie z pięknych dziewcząt — niewolnic abisyńskich — zajętych mieleniem. Jako płatne, zajęcie to musiało należeć do zyskownych, skoro poeta rzymski Tytus Marcjusz Piansus, żyjący w III-im wieku przed Nar. Chr. po stracie całego majątku na nieszcześliwych spekulacjach, zarabiał obracaniem młyna.

Przyjąwszy obecny sposób żywienia się ludzi mąką, za miarę, nie trudno odgadnąć, że na kilkunastu ludzi jeden młyniał być stale zajęty pracą mielenia. Np. Homer opowiada, że Penelopa podczas nieobecności męża swego Ulisessa potrzebowała aż dwunastu niewolnic do mielenia, aby nakarmić natrętnych swoich konkurentów.

Kamienie w pierwotnych młynach ręcznych w starożytności, były niewątpliwie bardzo małe, jeśli na mocy podań historycznych, podczas wejść bohaterowie rzucali takowymi w nieprzyjaciela. Znajdywane w wykopaliskach Pikardji przy Abbeville kamienie ważyły zaledwie po 50 funtów.

Wprowadzenie siły zwierząt domowych do obracania kamieni młynskich odległych wieków, jak świadczą znaleziska, znalezione w ruinach pompejańskich, i ciśnień malowidła w Herkulanum i Pompei, wyobrażające osia założonego do dyszla w jednym końcu, a w drugim pomagającego mu człowieka, których kopie znajduje się przy wejściu do Panteonu

pompejańskiego, gdzie oprócz młyna uwidocznił się ganjusz przemysłu młynarskiego w liczbie siedmiu, wypożyczający po pracy przy pełnych pucharach wina.

Pliniusz w swej „Historji naturalnej” (ks. XVIII) cytuje ciekawe dane o wyrobie mąki, kasz u różnych narodów starożytnych, jako to:

- 1) Jak w Grecji rozcierano suszony jęczmień w żarnach;
- 2) o najlepszym sposobie robienia mąki pszennej, pochodzącej z wyspy Chiosa, która nazywano amylium i robiono bez stępy;
- 3) o mące i krupach z jęczmienia;
- 4) o mące z zboża far, skąd zapewne pochodził wyraz „farina”;
- 5) o tam, jak przed mieleniem zboże skrapiano wodą słoną, co miało dawać mąkę bielszą, dalej zaś o różnych mączkach;
- 6) o stębach i tłuczach do obtłukiwania zboża, jakoteż o młynach wodnych i innych;
- 7) o sitach i pylach gallijskich z włosia końskiego, hiszpańskich z płótna, egipskich z papyrusu i rogóża błotnego;
- 8) o sposobach robienia kasz różnych, jakoteż takich, do których domieszczano kładę, niby niezbędna do podniesienia wyrobów;
- 9) o mące grochowej zw. lemontium.

Wreszcie w ks. XXXVI pisze Pliniusz o najlepszych kamieniach młynskich, wyrabianych w Italii. (D. c. n.)

Wykonywać roboty w miejscowościach najodleglejszych. Informacje, rysunki i kosztorysy na każde żądanie darmo. Ceny przystępne. Artystyczny Zakład Rzeźbiarsko-KamienniarSKI i Proszowski w Częstochowie, Aleja III dom wle. 12A

Z różnych stron.

— Straszna śmierć. Przy fabryce Kruske i Endera w Pabjanicach urządzona jest dla robotników kąpiel, ażeby po robocie mogli umyć się z kurzu i brudu. W sobotę, mimo to, że esobom obcyom wejście jest zabronione, przyszy dwie kobiety: żona węglańca Janina i sprząk z przyjaciółką Antonina Piękniewska, ażeby się wykąpać. Kiedy obydwie siedziały już w wannie pełną przytykającą do ściany rurą doprowadzającą parę, kobiety poczuwały gorąco, wybiegły na środek sali, gdzie upadły. Jednocześnie jeden z robotników, usłyszawszy głośny stuk, domyślił się, co się stało, i pobiegł do pokoju kąpielowego. Obie kobiety utrzymały silne oparzenia od kropli gorącej wody, które padały na ich ciała w ciągu 10 minut. Pomimo usiłnych starań uratować ich nie udało się i obie zmarły.

— Generał Rennenkampf. „Kur. Litewski”

piez: „Bawi obecnie w Wilnie znany jen. Rennenkampf. Udaje się on stąd do Warszawy. Podróż ma podobno być w związku z ustąpieniem jen. Skafonsa ze stanowiska general-gubernatora warszawskiego, na które to stanowisko jen. Rennenkampf jest jednym z kandydatów. W piątek wieczorem jenem zwiadał ogród botaniczny i był na przedstawieniu u Szumana”.

— Z sądu wojennego. Onegdaj warszawski sąd wojenny okręgowy rozpoznawał sprawę 22-letniego Jerzego Lagunę, słuchacza wszechni-cy Jagiellońskiej w Krakowie, i 26-letniego Ignacego Gwizdonia, elektrotechnika, oskarżonych o należenie do polskiej partii socjalistycznej „Proletariat”, dążącej do zmiany istniejącego w państwie ustroju społecznego. Procz tego Laguna oskarżony był o to, że, choć wiedział, nie zawiadomił władz o zamierzonym zamachu na dyrektora kolei nadwiślańskich, inż. Iwanowa. Tego ostatniego oskarżenia nie dowiedziano Lagunie, natomiast a tytułu pierwsze-

go skazano obu podsądnych „na pozbawienie praw stanu i zesłanie na osiedlenie”.

— Bandyta. „Czystym” w „Kur. Warsz.” Bandyta, ujęty po ograbieniu apteki przy ulicy Nowosenańskiej, nazywa się Włodzimierz Okuczenko, i jest... urzędnikiem kolei nadwiślańskich. Liczy on dopiero 20 lat.

— Morderstwo. W majątku Borki pod radzyńskiego dwaj ludzie zabili pięciu strażnikami z rewolweru zarządzającego poniesionym majątkiem, Krzowskiemu. Była to podobno zemsta na tle strajkowym.

— Pokąsany przez żmije. W Ostrowiu, w Poznaniem, pomocnik handlowy, Mar. Br., wyszedszy do pobliskiego lasu na przechadzkę, wpadł przypadkowo — jak donosi „Dziennik poz.” — do dołu, który, jak się okazało, żmije obraty sobie za legowisko. Mocno pokąsane przywieziono do domu. Stan jego jest beznadziejny.

Nowootworzony Gabinet Kosmetyki Hygienicznej w Warszawie

ulica Krucza № 46 m. 3. pierwsze piętro.

Usuwa się najnowszymi metodami, według przepisów lekarzy, specjalistów kosmetyki higienicznej, wszelkie wady piękności jak: zmarszczki, piegry, przysze, i czerwoność rąk i nosa, znaki po świeżo odbytej ospie, pocienie się rąk i nóg itp.

Usuwa się **RADYKALNIE** w krótkim czasie włosy z twarzy, rąk i ramion.

Tamże środki do pielęgnowania i upiększenia rąk i palców, rozwój biustu i pięknych kształtów ciała. Doskonałe, wypróbowane środki na porost włosów, przeciw siwiznie, łupieżowi i wypadaniu włosów. Porady udziela się także listownie.

Skład towarów bławatnych
Bernharda Lewina
 w Częstochowie. II Aleja, Hotel Victoria.
 Poleca w ogromnym wyborze:
Materiały mundurkowe, oraz fartuszki
 czarne. 680-7-1

Ostatnia Nowość!

Z prawdziwego Afrykańskiego złota, NIEPOZŁACANE.

Nowo wynalezione zegarki kieszonkowe **meście** lub **damskie** z prawdziwego **afrykańskiego złota**, nie odróżniane nawet specjalistami od prawdziwych złotych, kosztujących 100 rb. kryte **3-ma** masywn. kopertami, nakręcają się bez kluczyka, choć na 15 kamieniach. Z gwarancją za trwałość metalu i regularność chodu na 6 lat. Zegarki z prawdziwego Afrykańskiego złota, nagrodzone są wieloma medalami i listami pochwalnymi. Cena **meście** lub **damskie** tylko na krótki czas zamiast 28 rb., 7 rb. 50 kop., 2 sztuki — 14 rb. 50 kop. 3 szt. — 21 rb. Takież same z prawdziwego Afrykańskiego złota odkryte **meście** z ochraniającem od kurzu szkiełkiem, zamiast 16 rb. — 4 rb. 25 kop., 2 szt. — 8 rb., 3 szt. — 11 rb. 50 kop. Wysyłamy wyregulowaną do minut zegarki po otrzymaniu obstarunku, za zaliczeniem pocztowym bez podatku. Adres: Centralny Hurtowy Skład Afrykańskich zegarków **JAKUBOWICZA**, Warszawa, ul. Próżna № 10! Do zegarków dołącza się bezpłatnie elegancki **łańcuszek** z brelokiem **srebr.** 84°, **lornetka** z widokami głównych pozycji na polu walki, lub **kompas** z tego samego metalu i zamiszowy **woreczek** dla ochrony zegarków od psucia. **!Korzystajcie z niebywałej okazji!!** 143-30-5

W 2-klasowym
Zakładzie naukowym żeńskim
Marji Hantower,
 zapisy rozpocząć się.
 Lekcje zaczynają się 5 września. Klasy 3 i 4 będą otwarte w najkrótszym czasie. Język wykładowy polski, program gimnazjalny. Ulica Mikołajewska, dom W-go Stawety, I piętro. 674-3-1

W nowozałożonym
Zakładzie freblowskim
M. Garlmówny,
 zajęcia rozpoczną się 2 września, zapisy każdej chwili.
 Siódmiolubzgowy, pogadanki technologiczne i przyrodnicze, gimnastyka norweska.
 Roboty, śpiewy i gry prowadzone najnowszą metodą.
 II Aleja, dom W-go Gradsteja, m. m. 35, 673-3-1

Sprzedam pianino
 mało używane, renomowanej fabryki. Wiadomość w Redakcji. 644-5-5

W Szkole 2-klasowej
 prywatnej **F. Żarskiej** w Sielcu, Konstantynów dom p. Rotzajna, zapis uczenie rozpoczął się 26-go sierpnia. Początek lekcji dnia 4 września. Przy szkole pensjonat dla dziewcząt, Zapewnia się troskliwą opiekę. Ceny przystępne. 665-3-3

Stacja
 dla uczniów z gwarancją ojcowskiej opieki. Ul. Nowa 46. 648-11-7

Mogę przyjąć
 dwóch uczniów na stację, zapewnią się przyzwoite utrzymanie i troskliwą opiekę. Wiadomość w cukierni W-go P. Rudzkiego i w księgarni W-jej P. Lipskiej. 588-6-6

Zawiadamiam Sz. Rodziców i Opiekunów, że
W Szkole mojej Ogólnej,
 Aleja II dom W-go Gorniga, zapis dzieci odbywa się codziennie w kancelarii szkolnej od godz. 10 rano do 5 po południu. Początek lekcji 1 września. Dzieci urzędników i Oficjalistów drogi żel. W.W. korzystają z subsydjum kolejowego. 646-3-2 Helena Gerlachówna.

Zgubiono paszport
 na imię Marjanny Gajdy, lat 29, wydany przez wójta gm. Przerab, gub. piotrkowskiej. Złożyć w magistracie. 635-3-3

Osoba w średnim wieku
 poszukuje zajęcia kasjerki lub sklepowej.
 Wiadomość w Redakcji niniejszego pisma.

Brutne ogłoszenia:

Zgubiono książeczkę
 terminową, wydaną w magistracie m. Częstochowy 25 lutego r. b., za № 962, Stanisławowi Gosławskiemu, 678-1-1

Sklep i piekarnia,
 2 pokoje z kuchnią do wynajęcia w Włoszczowie, gub. Kielecka, w Rynku, dom narozny № 65. Wiadomość u Adama Szafrankiego, 675-1-1

Do wynajęcia
 przy ul. Nowej № 46 Dwa pokoje, kuchnia, stajnia, góra na siano, drwala i piwniczka za 80 rubli rocznie. Sateryna za 24 ruble rocznie. 662-14-3

Trzeci i czwarty mosty na Wiele — Telefony i Halle Targowe — Dom Towarzystwa Gazowego oraz wszystkie prawie najznaczniejsze budowle w Warszawie

— używają —
portland cementu „OGRODZIENIEC”.

Skład główny w Częstochowie
w Tow. Rolniczem.

Wypożyczalnia

NUT

przy
 [Księgarni
 i Składzie Nut

J. Nowicki i S-ka

Aleja II № 43.

Przeszło 5000 kompozycji fortepianowych na 2 i 4 ręce, do śpiewu, oraz na rozmaite instrumenty zawsze na Składzie.

Warunki przystępne!!!

SZKOŁA POLSKA w Zawierciu.

W bieżącym roku szkolnym otwarte będą **CZTERY KLASY.** Zapis przyjmuje w nieobecności dyrektora, prezes Komitetu organizacyjnego p. Feliks Welski. 654-2-2